

IŠORINIS MOKSLINĖS (MENINĖS) VEIKLOS VERTINIMAS

Vykdomų doktorantūrų vertinimas

MENO DOKTORANTŪROS EKSPERTINIS ĮVERTINIMAS

Vertinamos meno doktorantūros kryptis **Dizainas**

Meno doktorantūros teisė suteikta **Vilniaus dailės akademija**

, suteikimo data **2011-06-21**

1. Doktorantūros tikslų dermė su Institucijos (Institucijų) misija ir strategija

Laikomasi Laikomasi iš dalies Nesilaikoma

Vertinama:

- kaip Doktorantūros tikslai dera su Institucijos (Institucijų) strategija ir misija
- kokį poveikį Doktorantūra daro nacionalinei ir tarptautinei kultūros ir meno raidai

Dizaino krypties meno doktorantūros tikslas parengti dizainerį tyrėją, galintį praktinę meninę veiklą jungti su savarankiškais tyrimais, gebantį generuoti, kritiškai reflektuoti ir įgyvendinti naujomis mokslo žiniomis paremtas originalias idėjas, atitinka VDA Statute įtvirtintą siekį kurti, tobulinti ir skleisti meninės kūrybos, meninių tyrimų, socialinių bei humanitarinių mokslų žinias ir ugdyti aukštos kvalifikacijos specialistus.

Pirmieji Dizaino krypties meno doktorantūros darbai apginti 2015-2017 m. Dėl trumpos savarankiškos trečiosios pakopos dizaino studijas baigusiujų profesinės veiklos Doktorantūros poveikį nacionalinei ir tarptautinei kultūros bei meno raidai įvertinti sunku. Tačiau jau dabar galima konstatuoti ryškėjančią tendenciją gavus daktaro laipsnį rinktis akademinę karjerą. Taigi kol kas Dizaino krypties meno doktorantūra daugiausia funkcionuoja kaip bazė rengti dizaino dėstytojus.

2. Doktorantūros studijų ir doktorantūros rezultatų kokybė:

Tinkama Tinkama iš dalies Netinkama

Vertinama:

- ar Doktorantūros reglamentas atitinka „Meno doktorantūros nuostatų“ reikalavimus;
- ar tinkama Doktorantūros studijų apimtis, ar pagrįstas ir tinkamas privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų bei paskaitų ir savarankiško darbo santykis, ar studijas stengiamai tobulinti ir kiek sėkmingai tai daroma, ar pasiekta studijų rezultaty;
- ar pagrįstos ir tinkamos meno projekto kūrybinės ir tiriamosios dalių apimtys, ar vykdant Doktorantūrą pasiekta doktorantų kūrybinių ir tiriamųjų gebėjimų pažangos
- kokie Doktorantūros rezultatai: kokia apgintų meno projektų kokybė, kokie Doktorantūrą baigusiu menininkų profesiniai pasiekimai, kaip intensyviai Doktorantūrą baigusieji menininkai dalyvauja akademinėje ir meninėje veikloje.

Dizaino krypties meno doktorantūros reglamentas visiškai atitinka Meno doktorantūros nuostatų reikalavimus.

Iš esmės Doktorantūros studijų apimtis tinkama, privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų santykis atitinka norminį studijų kreditų paskirstymą. Tačiau teminis paskaitų diapazonas nėra optimalus. Greta Dizaino krypties meno doktorantūrai svarbių atminties kultūros, kino ir fotografijos istorijos bei teorijos, kultūros sociologijos, vėlyvojo modernizmo estetikos, semiotikos, kitų studijų tarp pasirenkamųjų dalykų įtraukti ir apžvalginiai dailės bei architektūros istorijos kursai. Pastarieji turėtų būti (beje, ir yra) dviejų žemesnių pakopų – bakalauro ir magistro - studijų programų dalis. Trečiosios pakopos studijas pradedantis menininkas privalo jau turėti sukauptą bendrųjų istorinių žinių bagažą. Jam turėtų būti sudarytos sąlygos rinktis konceptualesnius, aspektinius paskaitų kursus, tikslingai sufokusuotus į aktualias šių laikų globalaus pasaulio, naujų technologijų, mokslo ir ateities iššūkių problemas. Be to, pasirenkamųjų dalykų sąrašą reikėtų pritaikyti Dizaino krypties meno doktorantūros specifikai, nes šiuo metu vyraujanti dailės istorijos ir kultūros problematika labiau orientuota į VDA Menotyros doktorantūros poreikius. Taip pat pastebėtina, kad dėstomų dalykų aprašai labai nevienodi, daugelis neišsamūs, todėl sudėtinga spręsti apie siūlomų kursų kokybę. Kita vertus, tai, kad greta paskaitų daug laiko ir dėmesio skiriama savarankiškam doktorantų darbui, kad derinami įvairūs mokymo būdai (akademinės paskaitos, seminarai, pedagoginė praktika, konferencijos, kūrybinės dirbtuvės, parodos etc.) bei siekiama studijų turinio ir formų dinamikos, tarpdalykiškumo ir tarptautiškumo, vertintina kaip didžiausi Doktorantūros privalumai. Neabejotinai sveikintinas ir sprendimas nuo 2017/2018 mokslo metų meno doktorantams siūlyti paskaitas, supažindinančias su akademinio rašymo pagrindais. Atsižvelgiant į VDA meno doktorantų patiriamus rašymo sunkumus, būtų racionalu šį kursą patvirtinti ne kaip pasirenkamąjį, o kaip privalomąjį, galbūt kelių specialistų (taip pat iš kitų sričių, kitų šalių) dėstomą dalyką (dabar VDA Meno doktorantūros privalomųjų dalykų skaičius yra minimalus).

VDA Meno doktorantūros modelis dar nėra nusistovėjęs, tebeieškoma efektyviausios jo formos bei kuo adekvatesnio turinio ir šiame paieškų procese susiduriama su kai kuriomis problemomis. Nors Meno doktorantūrą reglamentuojančiuose dokumentuose įteisintos dvi lygiavertės – kūrybinė ir tiriamoji – meno projekto dalys, praktikoje neretai iškyla klausimų, kaip šio lygiavertiškumo pasiekti, kaip meninę kūrybą organiškai sujungti su teoriniu darbu. Galima konstatuoti, kad doktorantai rašydami tekstą, apimtimi ir struktūra prilygintą humanitarinių mokslų disertacijai, patiria sunkumų. Daugelis studijuojančiųjų savo tyrimus skelbia tik populiarioje kultūrinėje periodikoje ir studentų renginiuose. Apie rašto darbo keblumus liudija ir sprendimas kelis metus rengtą meno doktorantų konferenciją pakeisti menininkams tinkamesniu renginiu – metinės parodos aptarimu. Doktorantūros savianalizėje pripažįstama, kad modelis, ypatingai akcentuojantis akademinio teksto svarbą, yra specifinis VDA bruožas, daugelyje šalių diskursyviajai meno doktorantūros daliai keliami ne tokie imperatyvūs reikalavimai. Kaip liudija VDA Doktorantūros skyriaus ir ekspertų grupės atliktos apklausos, nemažai doktorantų ir dalis doktorantūros proceso dalyvių pritarė lankstesnėms meno projekto dalių proporcijoms ir liberalesnei rašto darbo formai. Taigi darytina išvada, kad dabartinė Dizaino krypties meno doktorantūros situacija yra nevienareikšmė. Norint ją gerinti,

pirmiausia būtina sustiprinti akademinio rašymo įgūdžių ugdymą ne tik trečiojoje, bet ir abiejose žemesnėse dizaino studijų pakopose (šį poreikį pažymi ir patys doktorantai). Kita vertus, būtų tikslinga vengti tiesmukai remtis kriterijais, suformuluotais socialinių ir humanitarinių mokslų srityje, ir siekti meno doktorantūros specifika labiausiai atitinkančių sprendimų (tai iš dalies šiuo metu ir daroma). Panašu, kad kūrybinės ir tiriamosios dalių reikšmės sulginimas nėra visais atvejais produktyvus. Jei ateityje VDA nuspręstų kreiptis į ŠMM ir LMT su prašymu koreguoti Meno doktorantūros nuostatų 4.6 ir 34 punktus ir patvirtinti liberalesnius tiriamosios meno projekto dalies apimtį normatyvus bei tam tikrą kūrybinės ir tiriamosios dalių proporcinio santykio diapazoną, ekspertai palaikytų tokią iniciatyvą.

Nemažai dizaino doktorantų koncentruojasi į temas, kuriose dominuoja estetinė ir istorinė problematika. Tokie studijų laikotarpiu susiklostę interesai neabejotinai turi įtakos profesinėms daktaro laipsnį įgijusiųjų preferencijoms. Iš 5 doktorantų, 2015-2017 m. baigusių studijas, net 4 pasirinko dėstymą VDA ar kolegijose ir tik vienas įsidarbino verslo sektoriuje. Tai signalizuoja, kad Dizaino krypties meno doktorantūra nepakankamai skatina menininkų verslumą, jų siekį įsijungti į ekonominio ir socialinio gyvenimo plėtrą. Ji nėra reikiamai atvira bei jautri neakademinei aplinkai ir joje veikiantiems subjektams, kurie galėtų būti potencialiai suinteresuoti doktorantūros rezultatais. Tik nedaugelio doktorantų tyrimai aprėpia visą veiklų spektrą: teorines studijas, gamybinę praktiką, technologinius eksperimentus, mokslines publikacijas (straipsnius ir konferencijų pranešimus), parodas, šviečiamąsias akcijas. Bendrame doktorantūros procese vyrauja mokomasis teorinių žinių sisteminimas ir meninės kūrybos pristatymas įprasta parodų forma tradicinėse ekspozicijų erdvėse. Galima konstatuoti, kad trečiosios pakopos dizaino studijose esama hermetiškumo požymių, pasigendama aktyvesnės socialinės orientacijos, temų įvairovės, trūksta tyrimų, derinančių teorinę prieigą su siekiu spręsti šiuolaikinei visuomenei išskylančius konkrečius iššūkius (dabar kai kuriuose darbuose socialinis turinys perdėm abstraktus). Pasigendama ateities problematiką, ateities visuomenę, mokslą ir technologijas reflektuojančių angažuotų darbų. Be to, reikėtų gerinti doktorantų darbų sklaidą, siekti įvairesnių jos formų, ieškoti galimybių geriausias disertacijas išversti į anglų kalbą ir paskelbti elektroniniu ar kitu pavidalu.

3. Doktorantūros vadybos efektyvumas

Tinkamas Tinkamas iš dalies Netinkamas

Vertinama:

- ar tinkamai organizuojamas priėmimas į Doktorantūrą (įvertinamos priėmimo sąlygos ir kriterijai, konkursų organizavimas ir doktorantų atrankos procedūros
- ar tinkamai organizuojamos Doktorantūros studijos ir meno projekto rengimas: ar efektyvi Doktorantūros komiteto veikla, ar tinkamai paskirstyta atsakomybė tarp Doktorantūros institucijų ir jų struktūrų, ar tinkama vidinė Doktorantūros studijų kokybės stebėseną, ar siekiama Doktorantūros proceso tarptautiškumo;
- ar tinkamai vertinami doktoranto pasiekimai, (ar tinkamos atestacijų, atsiskaitymų ir egzaminų formos, meno projekto gynimo procedūros);
- ar vykdydama Doktorantūrą Institucija bendradarbiauja su kitomis aukštosiomis mokyklomis, ar doktorantai dalyvauja tarptautinėse doktorantūros lygmenų programose, ar vyksta į tarptautinius renginius, ar Institucija palaiko ryšius su buvusiais (disertacijas apgynusiais) doktorantais, kokia jų nuomonė apie Doktorantūros kokybę.

Priėmimas į Doktorantūrą vykdomas laikantis nuostatų, tačiau praverstų principingesnė stojančiųjų atranka ir griežtesnis jų siūlomų temų vertinimas. Kai kurios meno projektų temos su dizaino problematika siejasi perdėm sąlygiškai ir galėtų būti sėkmingai tiriamos Dailės krypties ar Menotyros doktorantūrose. Be to, susidaro įspūdis, kad per stojamuosius egzaminus deramai nepatikinami analitiniai stojančiojo gebėjimai, kitaip tariant, nepakankamai įsitikinama, ar pretendentas į meno doktorantus sugebės rašyti akademinis reikalavimus atitinkančius tekstus. Taip pat galbūt reikėtų ieškoti būdų į Doktorantūrą pritraukti stipresnius, didesnę kūrybinio darbo patirtį turinčius kandidatus, tarp jų - ir kitų šalių dizainerius (menininkus).

Dizaino doktorantūros studijos organizuojamos tinkamai. Doktorantų darbo planai atitinka reikalavimus, numatytų etapų ir terminų stengiamasi laikytis, o korektūros daromos atsižvelgiant į kintančias objektyvias aplinkybes. Pažymėtinas sėkmingai plėtojamas Doktorantūros studijų tarptautiškumas. VDA dalyvavimas įvairiuose tarptautiniuose meno ir mokslo projektuose bei tinkluose doktorantams atveria plačias žinių kaupimo, įgūdžių tobulinimo, kūrybinės saviraiškos galimybes. Nuolat kviečiami specialistai iš kitų šalių. Tarptautiškumo požiūriu itin svarbi VDA narystė ArcInTexETN projekte, vizituojančių dėstytojų paskaitos „Theoretical Seminars and Creative Discussions“, Nidos doktorantų vasaros mokyklos veikla. Kaip studijų privalumas nurodytina vyraujanti demokratiška, humaniška ir dinamiška prieiga: orientuojamasi į individualų darbą su trečiosios pakopos studentais ir konkrečius doktorantų poreikius, siekiama grįžtamojo ryšio. Tačiau kritikuotina tai, kad individualus santykis su doktorantu iš dalies nustelbia dėmesingumą bendroms strateginėms doktorantūros problemoms (antai akademinio rašymo paskaitas nutarta organizuoti tik tada, kai to paprašė patys doktorantai, nors akivaizdu, kad nuo pat Dizaino doktorantūros pradžios tiriamoji dalis kėlė nemažai klausimų). Galima daryti išvadą, kad nors VDA Dizaino krypties meno doktorantūros komitetas yra aktyvus, Doktorantūros institucijų ir struktūrų veikla pakankamai darni, vidinė studijų kokybės stebėseną vykdoma, bendram studijų procesui vis dar stinga preciziškai pagrįstų metodologinių nuostatų ir aiškios, subalansuotos strategijos.

Iš esmės doktoranto pasiekimai vertinami tinkamai, vyksta periodinės atestacijos, užtikrinamas meno projekto gynimo viešumas, vertinimų ir sprendimų kolegialumas. Tačiau būtų racionalu Dizaino krypties meno doktorantūros komitete inicijuoti diskusiją ir patikslinti meno projekto rengimo reikalavimus ir baigiamojo darbo vertinimo kriterijus (žr. 2 punkto pastabas).

VDA bendradarbiauja su kitomis Lietuvos ir užsienio aukštosiomis mokyklomis (ryšiai su Aalto universitetu, Nidos doktorantų vasaros mokykla). Praktikuojamos kitose institucijose dirbančių konsultantų paslaugos, kurios yra būtinos siekiant doktorantūros studijų tarpdalykiškumo. Sudaromos palankios sąlygos doktorantams išvykti į kitas šalis. Galimybės išvykti į trumpalaikes stažuotes ir tarptautinius renginius dar labiau pagerina nuo 2015 m. funkcionuojantis Mobilumo fondas. VDA palaiko ryšius su buvusiais doktorantais, rengia absolventų apklaušas. Bendroji absolventų nuomonė apie studijas šioje institucijoje teigiama. Tačiau pastebima, kad investuojant į tarptautiškumą trūksta aiškiai artikuliuotų strateginių tikslų. Tarptautiniai kontaktai turėtų būti išnaudojami ne tik turtinti individualų menininkų akiratį ar susipažinti su meno rinka, bet ir didinti doktorantų konceptualių požiūrių įvairovę bei stiprinti kritinį mąstymą. Be to, tarpinstituciniai doktorantų (ir jų dėstytojų) pasikeitimai galėtų būti intensyvesni. Panašu, kad VDA meno doktorantams trūksta susipažinimo su kitų mokyklų, kad ir LMTA, trečiosios pakopos studentų darbais. Todėl vertėtų kooperuotis su kitomis aukštosiomis mokyklomis ir rengti bendrus seminarus ar kūrybines laboratorijas, pavyzdžiui, skirtas tiriamosios dalies rašymui ir rašymo metodų nagrinėjimui. Be to, praverstų ir aktyvesni, reguliarūs, planingi kontaktai su eksperimentinėje medžiagų ir technologijų srityje dirbančiais Lietuvos bei kitų šalių mokslo tyrimo centrais (dabar panašu, kad informacijos apie technologines inovacijas rinkimas yra paliktas individualiai doktoranto ir jo vadovų iniciatyvai).

4. Žmogiškųjų išteklių pakankamumas

Tinkama Tinkama iš dalies Netinkama

Vertinama:

- ar pakankama Doktorantūros komiteto kompetencija bei tinkama Doktorantūros komiteto sudėtis:
 - ar Doktorantūros komitete yra ne mažiau kaip 3 tarptautiniu lygiu pripažinti menininkai ir 2 pripažinti menininkai ir (ar) meno daktarai ir 4 mokslininkai;
 - ar pakankama Doktorantūros komiteto narių pastarųjų šešerių (ketverių) metų meninė ir mokslinė veikla ir kvalifikacijos tobulinimas;
- ar pakankama kitų Doktorantūros procese dalyvaujančių Institucijos narių kompetencija:
 - ar ne mažiau kaip dviejų trečdalių kitų Doktorantūros proceso dalyvių menininkų kvalifikacija atitinka pripažintiems tarptautinio lygio menininkams keliamus reikalavimus;
 - ar pakankama kitų Doktorantūros proceso dalyvių (tarp jų ir meno projektų vadovų) pastarųjų šešerių (ketverių) metų meninė ir mokslinė veikla, kvalifikacijos tobulinimas.

Dizaino krypties meno doktorantūros komiteto sudėtis tinkama. Jam priklausančių menininkų kompetencija atitinka reikalavimus. Iš Komitete esančių 4 mokslininkų 3 atitinka vyriausiojo mokslo darbuotojo kvalifikacinius reikalavimus, 1 – vyresniojo mokslo darbuotojo. Doktorantūros komiteto narių pastarųjų 6 metų meninė ir mokslinė veikla pakankama.

Daugumos doktorantūros procese dalyvaujančių menininkų kvalifikacija atitinka pripažintiems tarptautinio lygio menininkams keliamus reikalavimus. Doktorantūros proceso dalyvių meninė ir mokslinė veikla pakankama. Tačiau pastebėtina, kad ekspertavimui pateikti Dizaino krypties meno doktorantūros komiteto narių ir studijų proceso dalyvių veiklos aprašai labai įvairios formos, kai kuriuose duomenys nėra atnaujinti - tai apsunkina jų analizę ir kelia neaiškumų dėl kai kurių dėstytojų kvalifikacijos. Todėl pageidautina, kad VDA pasitvirtintų tokių aprašų normatyvus ir kitai ekspertizei pateiktų tvarkingus dokumentus, kuriuose būtų tiksliai ir išsamiai informacija.

Apibendrinant Dizaino krypties meno doktorantūros komiteto bei doktorantūros proceso dalyvių kompetencijų analizę, galima konstatuoti, kad pagrindiniai šios srities reikalavimai yra vykdomi. Tačiau norint meno doktorantūros studijų kokybę gerinti, būtina organizacinėmis ir finansinėmis priemonėmis sistemingai kelti pedagogų kvalifikaciją, sudaryti sąlygas kūrybinėms atostogoms, kurių metu dėstytojai galėtų plėtoti ir skleisti savo meninę veiklą bei atnaujinti žinias. Į doktorantūros procesą vertėtų pritraukti įvairesnių, ne vien savo aplinkoje pripažintų profesionalų (menininkų) bei žinių rinkoje aktyviai dalyvaujančių meninio tyrimo praktikos specialistų.

5. Materialiųjų išteklių (įskaitant infrastruktūrą) pakankamumas

Pakankamas Pakankamas iš dalies Nepakankamas

Vertinama:

- ar Institucijos (Institucijų) infrastruktūra tinkama Doktorantūros studijoms vykdyti ir meno projektams rengti;
- ar Doktorantūrai prieinami reikalingi mokslo ir meno šaltiniai bei informacinės technologijos.

Doktorantūros studijoms vykdyti VDA turi puikiai išplėtotą infrastruktūrą. Gerai dirba Doktorantūros skyrius – tai pažymi ir buvę bei dabartiniai doktorantai, visuomet gaunantys operatyvią informaciją. Studijuojančiųjų dispozicijoje turtinga institucijos biblioteka. Esant reikalui, doktorantai gali konsultuotis su VDA Dailėtyros instituto mokslininkais. Rengiantys meno projektus turi galimybes naudotis Meno ir dizaino laboratorija, kūrybinėmis dirbtuvėmis Mizarų k. (Druskininkų r.), modernia Nidos meno kolonija, reziduoti VDA studijoje Paryžiaus menų miestelyje. Nuo 2015 m. veikiantis Mobilumo fondas remia trumpalaikes doktorantų išvykas.

VDA bibliotekoje doktorantams prieinami menui ir kultūrai skirtų knygų fondai bei elektroniniai ištekliai, kurie periodiškai atnaujinami. 2015-2016 m. studijuojantys galėjo naudotis 19 prenumeruojamų elektroninių mokslinių duomenų bazių. VDA tinklalapyje nuolat informuojama apie tarptautinius renginius.

6. Doktorantūros rezultatyvumas

Tinkamas Tinkamas iš dalies Netinkamas

Vertinama:

- koks priimtų į Doktorantūrą ir ją baigusių doktorantų santykis, kiek doktorantų per pastaruosius šešerius (ketverius) metus išbraukta (nurodyti išbraukimo priežastis);
- ar taikomos doktorantų skatinimo formos, ar jos yra veiksmingos, ar taikomų skatinimo formų pakanka.

Per pastaruosius šešerius metus iki savianalizės suvestinės parengimo nebuvo išbrauktas nė vienas doktorantas, per šį laiką 5 doktorantai, t. y. daugiau kaip pusė 2011-2013 m. pradėjusiųjų trečiosios pakopos studijas, įgijo meno daktaro laipsnį.

Doktorantų darbą skatina puiki institucijos infrastruktūra, geras studijų administravimas ir mobilumą užtikrinanti finansinės paramos sistema. Tačiau pastebėtina, kad iki šiol buvo nepakankamai investuojama į priemones, doktorantus skatinančias: 1) gerinti tiriamojo (rašto) darbo kokybę; 2) peržengti akademinės aplinkos ribas ir savo tiriamąją bei kūrybinę veiklą tikslingai nukreipti į realius aktualių socialinių problemų sprendimus bei klausimų, susijusių su ateities iššūkiais, refleksiją.

Siūlymas:

- Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti gerai
- Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti patenkinamai
- Doktorantūros kokybę ir efektyvumą vertinti nepatenkinamai

Rekomendacijos doktorantūrai gerinti

1. Aktyvinti socialinę dizaino doktorantų orientaciją, stiprinti jų verslumą, ugdyti antreprenerystės sugebėjimus, skatinti projektus, darančius poveikį visuomenei.
2. Didinti meno projekto temų ir tyrimo metodų įvairovę, doktorantus orientuojant į šių dienų iššūkius ir ateitį numatančių problemų refleksiją.
3. Dizaino krypties meno doktorantūros komitete inicijuoti diskusiją siekiant tiksliau apibrėžti studijų modelio pagrindus ir jo įgyvendinimo strategiją.
4. Tobulinti meno projekto tiriamąją dalį, gerinti doktorantų akademinio rašymo įgūdžius, skatinti dalyvavimą mokslinėse konferencijose.
5. Praplėsti privalomųjų ir pasirenkamųjų dalykų sąrašą, jį pritaikyti Dizaino krypties meno doktorantūros specifikai, aktualioms į ateitį orientuotų technologijų, mokslo ir kultūros problemoms.

6. Sutvarkyti ir suvienodinti dėstomų dalykų aprašus: apibrėžti uždavinius, nurodyti siektinus rezultatus, pateikti temines paskaitų eksplikacijas, atnaujinti rekomenduojamos literatūros sąrašus.
 7. Gerinti doktorantūros rezultatų sklaidą, ieškoti galimybių geriausias disertacijas išversti į anglų k. ir paskelbti elektroniniu ar kitu pavidalu.
 8. Skatinti VDA ir kitų aukštųjų mokyklų doktorantų bendradarbiavimą studijų ir kūrybos srityse, aktyvinti VDA Dizaino krypties meno doktorantūros kontaktus su Lietuvos, Baltijos ir Šiaurės šalių mokslo tyrimo centrais.
 9. Formuluoiant priėmimo į Dizaino krypties meno doktorantūrą sąlygas, kelti didesnius reikalavimus kandidatams.
 10. Numatyti priemones dėstytojų kvalifikacijai kelti, sudaryti sąlygas dėstytojams išeiti kūrybinių atostogų.
 11. Įvesti unifikuotą doktorantūros proceso dalyvių meninės ir mokslinės veiklos sąrašo formą, kurioje būtų pateikta išsami profesinė biografija ir apibūdinta kvalifikacija.
 12. Atskirti dizaino ir architektūros krypties doktorantūras.
- Doktorantūros trūkumai, kurie turi būti pašalinti

Informacija teikiama tel. 8 676 41758 ir el. paštu daiva.buivydiene@lmt.lt